

VAŽAN NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI PROJEKAT

JELEN U CENTRALNOJ SRBIJI

NEOPHODNO UBRZAVANJE AKTIVNOSTI I POOŠTRAVANJE SANKCIJA

Postoje mnogobrojni izvori koji svedoče da je jelenska divljač od davnina prisutna na našim prostorima. Ona se opravdano može svrstati među naše vrednije vrste krupne divljači od velike biološke, ali i u okvirima lovne privrede i ekonomske vrednosti, kako za lov tako i za produkciju mesa. Međutim, sadašnje stanje jelenske divljači u Srbiji je zabrinjavajuće i uveliko zaostaje iza prirodnih potencijala staništa. Štaviše, sadašnja rasprostranjenost jelenske divljači u našoj zemlji verovatno je najmanja u istoriji ove vrste krupne divljači, koja je istrebljena (iščezla) u mnogobrojnim šumskim predelima na teritoriji centralne Srbije. Polazeći od potrebe da se unapredi trenutno veoma loše stanje populacija jelenske divljači južno od Save i Dunava, u oktobru 2016. godine, pokrenuta

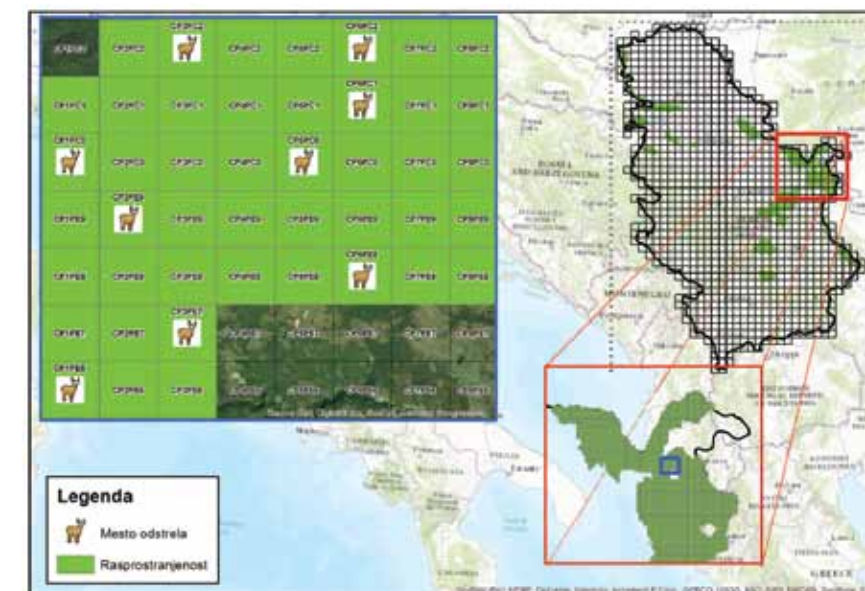
su kompleksna proučavanja u okviru projekta „Istraživanje uzroka i posledica nestajanja jelenske divljači u centralnoj Srbiji, definisanje površina pogodnih za reintrodukciju (naseljavanje) i mera za unapređenje procesa reintrodukcije – I faza“ (akronim projekta je SRBRED-DEER). Opšti cilj projekta je unapređenje sadašnjeg pristupa planiranju i organizaciji gazdovanja šumama i lovištima u Srbiji, sa naglaskom na populaciju jelenske divljači i njihova staništa. Projekat je finansiran od strane

Uprave za šume pri Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine (Budžetski fond za razvoj lovstva). Pored toga, projekat podržavaju kompanija „Swarovski Optik“, zatim Lovački savez Srbije, Lovački savez Centralne Srbije, Geografski institut „Jovan Cvijić“ SANU i Šumarska škola Kraljevo. Detaljniji podaci o projektu i dosadašnjim ostvarenim rezultatima mogu pogledati na veb-stranici: www.srbreddeer.sfb.bg.ac.rs (slika 1). Neki od specifičnih ciljeva projekta su:

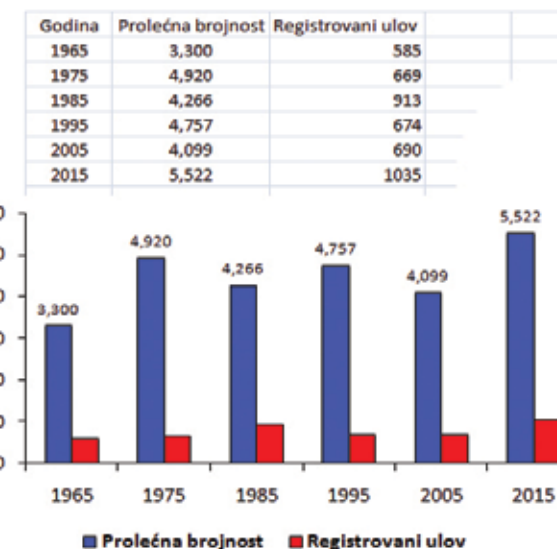
- 1) utvrđivanje uzroka i posledica istrebljenja jelenske divljači na teritoriji centralne Srbije;
- 2) sopstveni naučni rezultati u vezi prostornog rasporeda i reagovanja jelenske divljači na antropogeni uticaj, predatore i klimatske ekstreme;
- 3) definisanje površina pogodnih za reintrodukciju (naseljavanje) jelenske divljači i mera za

Pregled kretanja procenjene prolećne brojnosti i registrovanog ulova jelenske divljači u Srbiji u periodu od 1965. do 2015.

Slika 2.

Slika 1.

Uspostavljanje efikasnijeg sistema monitoringa i gazdovanja populacijama jelenske divljači u Srbiji

Posavske šume. U mnogobrojnim lovištima na teritoriji centralne Srbije, jelenska divljač nastrada u velikom broju zbog nezakonitog lova, koji je veoma redak u zemljama u okruženju (npr. Mađarska, Hrvatska, Slovenija), a koji se kod nas uobičajeno naziva krivolov ili lovokrađa. Najvažniji preduslov revitalizacije populacija jelenske divljači na teritoriji centralne Srbije jeste suzbijanje nezakonitog lova i uvođenje adekvatne kaznene politike za počinioc. Prema

unapređenje procesa reintrodukcije; i 4) izrada Akcionog plana gazdovanja populacijama jelenske divljači u Srbiji i definisanje mera za njegovu implementaciju. Glavni očekivani efekti projekta su: povećanje brojnosti jelenske divljači u centralnoj Srbiji, kao i poboljšanje strukture divljači (polne i starosne) i vrednosti trofeja; uspostavljanje efikasnijeg sistema monitoringa i gazdovanja populacijama jelenske divljači i njihovim staništima u Srbiji; unapređenje značajnijih funkcija šuma. Očuvanje i unapređenje populacija jelenske divljači predstavlja jednu od osnovnih pretpostavki daljeg razvoja lovstva u našoj zemlji. Iz tih razloga, rezultati projekta bi trebalo da čine okosnicu buduće strategije razvoja

lovstva u Srbiji, ali i drugih strateških i planskih dokumenata kojima se uređuje održivo korišćenje obnovljivih prirodnih resursa i očuvanje ukupne biološke raznovrsnosti. Jedna od važnijih aktivnosti u okviru projekta jeste organizacija stručno-naučnog skupa „1. Srpsko savetovanje sa međunarodnim učešćem o gazdovanju i zaštiti lovne faune: jelenska divljač“, koji će se održati 12. oktobra 2017. godine u Šumarskoj školi u Kraljevu. Najveća brojnost jelenske divljači u sadašnjem trenutku zabeležena je u lovištima posebne namene na teritoriji Vojvodine, naročito u ograđenim šumskim lovištima i ograđenim delovima lovišta kojima gazduje JP „Vojvodinašume“, a to su: područje gornjeg Podunavlja (lovišta „Kozara“ i „Apatinski rit“), potom Deliblatska peščara, Bosutske i

saznanjima i mišljenju naših eminentnih stručnjaka i lovnih radnika, koji su nekada učestvovali u procesima reintrodukcije (naseljavanja) jelenske divljači južno od Save i Dunava, nezakonit lov na jelensku divljač je prisutan u velikoj meri u sadašnjem trenutku, i to kao jedan od stalnih i najvećih problema u gazdovanju lovištima u našoj zemlji. Međutim, izvanredna staništa za jelensku divljač u zapadnom delu centralne Srbije (Tara, Zlatibor, Golija, Čemerno, Goč, Željin i Kopaonik), obavezuju sve lovce i lovne radnike, institucije i lokalno stanovništvo, kao i državne organe, da se jelenska divljač zaštiti i reintrodukuje (naseli) na sva pogodna staništa, čime bi kao društvo vratili dug prirodi.

Dr Dragan Gačić, vanr.prof. Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu

